

A Sportu zdar!

Markus, Chris a Kurt jdou na fotbal a vyprávují si o svých sportovních aktivitách.

Kurt: Das Fußballspiel beginnt gleich. Warten wir noch auf jemanden?

Markus: Ja, wir müssen noch warten, bis mein Kollege Chris kommt. Dort kommt er schon! Hallo, Chris, endlich bist du da! Ich stelle dir meinen Freund Kurt vor. Kurt ist einer der größten Fußballfans, die ich kenne.

Chris: Christian Schwarz, es freut mich. Da werden wir uns gut verstehen. Als ich jünger war, war ich Mitglied eines Sportklubs. Wir versuchten verschiedene Sportarten zu betreiben. Jedes Jahr veranstalteten wir eine „Klubmeisterschaft“ in Leichtathletik. Wir kämpften im 100-Meter-Lauf, Weit- und Hochsprung, Kugelstoßen und Speerwerfen und manchmal auch im Schwimmen. Wenn ich an einem solchen Wettkampf teilnahm, gewann ich immer ein paar Diplome.

Markus: Treibst du immer noch so aktiv Sport?

Chris: Ich muss sagen, zur Zeit ist es mit mir nicht mehr so gut. Ich habe weniger Freizeit, weil meine Arbeit sehr anspruchsvoll ist. Aber jedes Wochenende fahre ich mit meiner Familie Rad, im Winter laufen wir Ski und im Sommer fahren wir regelmäßig irgendwohin ans Wasser um zu schwimmen oder rudern.

Kurt: Ich bewundere, wie vielseitig du bist. Ich habe bei meinem Studium auch sehr wenig Zeit sich mehreren Sportarten zu widmen, deshalb bleibe ich wenigstens ein Sportfan.

Slovíčka

aktiv	aktivní, aktivně
anspruchsvoll	náročný, náročně
betreiben	věnovat se, zabývat se; provozovat
s Diplom (-e)	diplom
r Fan (-s)	fanoušek, fanda
- r Sportfan	sportovní fanda
e Freizeit	volný čas
s Fußballspiel (-e)	fotbalový zápas
irgendwohin	někam
kämpfen	bojovat
e Leichtathletik	lehká atletika
manchmal	někdy
e Meisterschaft (-en)	mistrovství
- e Klubmeisterschaft	klubové mistrovství
r Mitglied (-er)	člen
rudern	veslovat
e Sportart (-en)	(sportovní) disciplína
r Sportklub (-s)	sportovní klub
teilnehmen an ...	zúčastnit se (čeho)
treiben	hnát, pohánět
- Sport treiben	pěstovat sport
veranstalten	uspořádat
verschieden	různý, různě
verstehen	rozumět
vielseitig	mnohostranný, všestranný
r Wettkampf (‘e)	závod, soutěž
widmen sich	věnovat se
zur Zeit	touto dobou, zrovna

14 Koníčky a volný čas

Infobox

Sportarten	Sporty
Geräteturnen	cvičení na nářadí
Gymnastik	gymnastika
Leichtathletik	lehká atletika
100-Meter-Lauf	běh na 100 metrů
Marathon	maraton
Hürdenlauf	překážkový běh
Weit-, Hochsprung	skok do dálky, do výšky
Kugelstoßen	vrh koulí
Diskus-, Speerwerfen	hod diskem, oštěpem
Zehnkampf	desetiboj
Ski laufen	lyžování
Eishockey	lední hokej
Volleyball	volejbal
Tennis	tenis

Gramatika

Další silná slovesa

betreiben	<i>zabývat se, provozovat</i>
ich betrieb	ich habe betrieben
treiben	<i>hnát, pohánět</i>
ich trieb	ich habe getrieben
Sport treiben	<i>pěstovat sport</i>
ich trieb Sport	ich habe Sport getrieben
teilnehmen	<i>zúčastnit se</i>
ich nahm teil	ich habe teilgenommen
verstehen	<i>rozumět</i>
ich verstand	ich habe verstanden

Opakování

Znovu si připomeneme zásady slovosledu ve vedlejší větě (viz kapitola 7/C a 13/A).

Vedlejší věty časové se spojkami **wenn** (*když, až, kdykoliv*), **als** (*když*), **bis** (*až, dokud ne*)

Spojka **als** – *když* se používá pro vyjádření minulého času, který se neopakuje:

Als ich jung war, ... *Když jsem byl mladý, ...*

Spojka **wenn** – *když* se používá pro čas přítomný, budoucí (*když, až*) a opakovaný minulý (*kdykoliv*):

Wenn ich nach Berlin komme, ...

Když (až) přijedu do Berlína, ...

Wenn ich in Berlin war, ...

Kdykoliv jsem byl v Berlíně, ...

Spojka **bis** – *až, dokud ne* vyjadřuje trvání děje do určité doby:

Bis ich nach Berlin komme, ...

Až přijedu do Berlína (dokud nepřijedu), ...

Zájmena – shrnutí:

- **zájmena ukazovací:**

der, die, das	<i>ten, ta, to</i>
dieser, diese, dieses	<i>tento, tato, toto</i>
ein solcher, eine solche,	<i>takový, taková, takové</i>
ein solches	

Příklady:

bei **dieser** Arbeit – *při této práci*

in **diesen** Supermarkt – *do toho supermarketu*

für **diese** Kollegen – *pro tyto kolegy*

ein solches Problem – *takový problém*

solche Probleme – *takové problémy* ...

Zájmena **der ...**, **dieser ...** se skloňují jako člen určitý. Zájmeno **ein solcher** se skloňuje jako neurčitý člen s přívlastkem (ein solcher, eines solchen, einem solchen ...), v množném čísle je pouze tvar **solche**.

- zájmena neurčitá a záporná:

einer, eine, eins	<i>jeden, jedna, jedno</i>
keiner, keine, keins	<i>žádný, žádná, žádné</i>

Zájmena einer... , keiner... se skloňují jako neurčitý člen, mohou stát samostatně, když zastupují podstatné jméno,

např.: Hast du ein Haus?	<i>Máš dům?</i>
Ja, ich habe eins .	<i>Ano, mám (jeden).</i>
Nein, ich habe keins .	<i>Ne, nemám (žádný).</i>

Zájmeno einer... nemá množné číslo. Podobně jako samostatné tvary se mohou používat také přívlastňovací zájmena,

např.: Wessen Mantel ist das?	<i>Čí je to plášť?</i>
Das ist meiner .	<i>To je můj.</i>

- **zájmena jemand** *někdo*, **niemand** *nikdo* mají samostatné skloňování:

1. pád	jemand	niemand
2. pád	jemandes	niemandes
3. pád	jemand(em)	niemand(em)
4. pád	jemand(en)	niemand(en)

- **zájmena etwas** *něco*, **nichts** *nic* jsou neskloňná

Cvičení 1.

Převeďte do préterita a perfekta:

- Sie betreiben viele Sportarten.

- Wie oft treibst du Sport?

- Wir nehmen an dem Wettkampf teil.

- Versteht ihr?

- Ich verstehe nicht gut.

Cvičení 2.

Spojte věty spojkami **wenn** nebo **als**:

- Ich habe Zahnschmerzen. Ich gehe zum Zahnarzt.

- Er war bei uns. Er hatte immer Zahnschmerzen.

- Er war am Montag bei uns. Er hatte Zahnschmerzen.

- Ich war klein. Ich wollte Schauspielerin werden.

14 Koníčky a volný čas

Cvičení 3.

Přeložte:

1. Když mi bylo sedm let, byl jsem s rodiči v Kanadě.

2. Až přijde, řekne ti to.

3. Počkej, až přijde.

4. Když mě bolí hlava, jdu na procházku.

5. Když přijede do Mnichova, bydlí u nás.

6. Když přijel do Mnichova, vždycky bydlel u nás.

7. Když přijel v únoru do Mnichova, bydlel u nás.

Cvičení 4.

Odpovězte záporně:

1. Brauchst du etwas?

2. Gibt es dort einen Wald?

3. Wartet ihr auf jemanden?

4. Gibt es hier in der Umgebung ein Restaurant?

5. Ist hier noch jemand geblieben?

6. Brauchst du auch einen Pulli?

B Vzhůru za kulturou!

Karin s přítelkyní Antje uvažují nad nabídkou kulturních akcí.

Karin: Wohin könnten wir morgen gehen, Antje? Markus geht mit seinen Freunden zum Sport und ich weiß nicht, was ich mit dem freien Nachmittag tun soll. Sabine liest einen Roman, den sie für die Schule als Pflichtlektüre braucht. Seitdem sie studiert, ist es gar nicht möglich mit ihr zu sprechen.

Antje: Bevor wir uns entscheiden, könnten wir im Internet einige Kulturveranstaltungen aufsuchen. Guck mal, hier wird der neue Film gespielt. Den möchte ich mir ansehen, solange er aktuell ist.

Karin: Den Film kann man sich später auch im Fernsehen anschauen, möchtest du nicht lieber ins Theater gehen? Ich habe gehört, dass dieses Musical vorzüglich aufgeführt ist. Und in der Hauptrolle gastiert der berühmte Sänger, den ich von klein auf bewundere. Sooft er irgendwo spielt und singt, muss ich ihn sehen.

Antje: Na gut, ich habe zwar kein gutes musikalisches Gehör, aber deinetwegen kann ich es aus-halten. Wir versuchen also Eintrittskarten zu besorgen. Aber vor der Vorstellung könnten wir

noch in die Gemäldegalerie gehen, dort soll eine Ausstellung der modernen Kunst veranstaltet werden. Das könnte interessant sein, nicht wahr?

Karin: Abgemacht. Außer der modernen Kunst sind dort auch die alten Meister zu sehen und die sehe ich mir immer wieder mit Vergnügen an.

Slovíčka

aktuell	aktuální
anschauen	podívat se
aufführen	uvést, inscenovat
aufsuchen	vyhledat
aushalten	vydržet
außer	kromě, vyjma
e Ausstellung (-en)	výstava
berühmt	slavný, proslulý
besorgen	obstarat
deinetwegen	kvůli tobě
e Eintrittskarte (-n)	vstupenka
s Fernsehen	televize
r Film (-e)	film
gastieren	hostovat (o umělcích apod.)
s Gehör	sluch
e Gemäldegalerie (-n)	obrazová galerie
e Hauptrolle (-n)	hlavní role
s Internet	internet
e Kulturveranstaltung (-en)	kulturní akce, událost
e Kunst ("e)	umění
lesen	číst
r Meister (-)	mistr
modern	moderní
s Musical	muzikál
musikalisch	hudební

e Pflichtlektüre	povinná četba
r Roman (-e)	román
e Schule (-n)	škola
singen	zpívat
s Theater (-)	divadlo
s Vergnügen (-)	potěšení, radost
von klein auf	odmalička
e Vorstellung (-en)	představení

Infobox

Genres

s Balett
s Drama
s Kabarett
s Konzert
e Oper
e Operette
e Pantomime
s Schauspiel
s Theaterstück

Žánry

balet
drama
kabaret
koncert
opera
opereta
pantomima
divadelní hra
divadelní hra

Gramatika

Další silná slovesa

aushalten	<i>vydržet</i>
ich hielt aus	ich habe ausgehalten
entscheiden sich	<i>rozhodnout se</i>
ich entschied mich	ich habe mich entschieden
singen	<i>zpívat</i>
ich sang	ich habe gesungen

14 Koníčky a volný čas

Věty časové – shrnutí

Spojky, které uvozují časové věty:

als když

Als ich klein war, ... Když jsem byl malý, ...

bevor dříve než

Bevor er kommt, ... Dříve než přijde, ...

bis až, dokud ne

Warte, bis er kommt. Počkej, až přijde (dokud nepřijde).

seit(dem) od té doby, co

Seitdem sie studiert, ... Od té doby, co studuje, ...

sobald jakmile

Sobald sie kommen, ... Jakmile přijdou, ...

solange dokud

Solange ich Zeit habe, ... Dokud mám čas, ...

sooft kdykoli

Sooft er zurückkommt, ... Kdykoli se vrátí, ...

wenn když, až

Wenn er zurückkommt, ... Když (až) se vrátí, ...

Infobox

Předložka **wegen** se pojí s 2. pádem (viz kapitola 18/B) a ve spojení s osobními zájmeny se vyskytuje ve složeném tvaru:

meinetwegen kvůli mně (nebo ve významu:

pro mě za mě)

deinetwegen kvůli tobě

seinetwegen kvůli němu

ihretwegen ... kvůli ní, kvůli nim ... apod.

Cvičení 5.

Převeďte do préterita a perfekta:

1. Haltet ihr es aus?

2. Ich halte es nicht aus.

3. Wofür entscheidet er sich?

4. Sie entscheiden sich für das Musical.

5. In dem Musical singt der berühmte Sänger.

6. Singst du gern?

Cvičení 6.

Spojte věty spojkami, které jsou k dispozici (*wenn, als, sooft, sobald, solange, während*):

1. Er reist in die Schweiz. Er besucht Bern.

2. Er ist im Frühling in die Schweiz gereist. Er hat Bern besucht.

3. Es ist schön warm. Wir können einen Ausflug machen.

4. Sie studiert. Er sucht einen Arbeitsplatz.

5. Er war in Berlin. Er besuchte das Museum der Antike. (*museum antiky*).
6. Sie kommen zurück. Wir können aufbrechen.

Cvičení 7.

Přeložte:

1. Udělej to kvůli mně.

2. Kvůli své práci jsem nemohl odjet.

3. Pro mě za mě tam můžeš jít.

4. Kdykoliv ji potkal, nemohl ji poznat.

5. Když se kvůli tobě vrátíme, mohl bys aspoň udělat pořádek.

6. Dokud nemáte palubní vstupenku, musíte počkat v hale.

7. Dříve než koupíš vstupenky, zeptej se, kdo hraje v hlavní roli.

C Co s volným časem?

Karin se baví s matkou a Sabinou o různých možnostech využití volného času.

Karin: Mutti, als wir noch kleine Kinder waren, wie viel Freizeit ist dir damals übrig geblieben?

Mutter: Na weißt du, mit drei kleinen Kindern war es wirklich sehr anspruchsvoll. Dazu ging ich auch zur Arbeit, nach Feierabend musste ich einkaufen, zu Hause Ordnung machen, etwas zum Essen vorbereiten, eure Aufgaben für die Schule kontrollieren und korrigieren. Ich wünschte mir manchmal, dass der Tag mehr als vierundzwanzig Stunden dauert. Aber trotzdem konnte ich immer ein wenig Zeit für meine Hobbys finden.

Sabine: Ich weiß, dass dein größtes Hobby Literatur war. Du hast uns sogar vor dem Schlafen Geschichten erzählt.

Karin: Unser Vater hat wieder einige große Sammlungen von Briefmarken, Etiketten und Abzeichen, nicht wahr?

Mutter: Ja, das ist seit langem seine liebste Freizeitbeschäftigung. Er bastelt auch sehr viel im Haus oder in der Wohnung. Auch euer Großvater war ein großer Bastler. Und eure Großmutter hat ihr ganzes Leben lang wunderschön gestickt und genäht.

Karin: Na ja, aber dazu braucht man sehr viel Geduld und die habe ich nicht. Mein liebstes Hobby ist trotz allem das Reisen.

Mutter: Meine Liebe, vergiss nicht – Geduld bringt Rosen!

Slovíčka

s Abzeichen (-)	odznak
e Aufgabe (-n)	úkol, úloha

14 Koníčky a volný čas

basteln	kutit, vyrábět
r Bastler (-)	kutil
beliebt	oblíbený
e Briefmarke (-n)	dopisní známka
s Etikett (-n)	etiketa, nálepka
r Feierabend (-e)	volno (po práci)
e Freizeitbeschäftigung (-en)	činnost ve volném čase
e Geduld	trpělivost
e Geschichte (-n)	příběh, povídka
kontrollieren	zkontrolovat
korrigieren	opravit
e Literatur	literatura
nähen	šít
s Schlafen	spaní
sticken	vyšívat
stricken	plést
übrig bleiben	zbýt, zůstat
e Weile (-n)	chvilu

Infobox

Hobbys	Koníčky
Angeln	rybaření
Aquaristik	akvaristika
Basteln	kutilství
Exotenzucht	chov exotů
Fernsehen	televize
Filmen	filmování
Fotografieren	fotografování
Gartenarbeit	práce na zahradě
Handarbeiten	ruční práce
Kunst	umění
Literatur	literatura

Modellbau	modelářství
Musik	hudba
Reisen	cestování
Sammeln	sběratelství
Schachspiel	šach
Sporttreiben	pěstování sportu

Gramatika

Další silná slovesa

übrig bleiben *zbýt, zůstat*
es blieb übrig es ist übrig geblieben

Skládání slov

Nejčastějším způsobem rozhojňování slovní zásoby v němčině je **tvoření slov složených** (viz kapitola 6/A).

Rod určuje vždy základní slovo, tzn. poslední slovo ve složenině:
der Roman (*román*) + die Handlung (*děj*) = die Romanhandlung
das Gemälde (*obraz*) + die Galerie (*galerie*) = die Gemäldegalerie

Složené slovo se tvoří buď jednoduchým skládáním nebo pomocí vložené hlásky *-(e)s-, -e-*:

die Arbeit (*práce*) + der Platz (*místo*) = der Arbeitsplatz
der Tag (*den*) + das Programm = das Tagesprogramm
das Bad (*koupele*) + das Zimmer (*pokoje*) = das Badezimmer

Někdy je první slovo ve složenině v množném čísle:

das Buch (*knihy*)
die Bücher (*knihy*) + der Schrank (*skříň*) = der Bücherschrank

První částí složeniny mohou být také jiné slovní druhy:

drei (*tři*) + das Zimmer (*pokoje*) + die Wohnung
= die Dreizimmerwohnung
frei (*volný*) + die Zeit (*čas*) = die Freizeit

die Freizeit + die Beschäftigung (*činnost*)
= die Freizeitbeschäftigung

Odvozování slov

Dalším způsobem tvoření nových slov je odvozování příponami nebo předponami. Nejčastější německé přípony jsou:

-er, -chen, -lein, -in, -ung, -heit, -keit, -schaft ...

Je dobré vědět, že slova s příponami -chen a -lein jsou vždy středního rodu a s příponami -in, -ung, -heit, -keit, -schaft vždy rodu ženského (viz kapitola 19/C – smíšené skloňování).

Příklady:

die Arbeit (<i>práce</i>) ...	der Arbeiter (<i>pracovník, dělník</i>)
besuchen (<i>navštívit</i>) ...	der Besucher (<i>navštěvník</i>)
der Arbeiter (<i>pracovník</i>) ...	die Arbeiterin (<i>pracovnice</i>)
der Freund (<i>přítel</i>) ...	die Freundin (<i>přítelkyně</i>)
der Freund (<i>přítel</i>) ...	die Freundschaft (<i>přátelství</i>)
schön (<i>krásný</i>) ...	die Schönheit (<i>krása</i>)
möglich (<i>možný,é</i>) ...	die Möglichkeit (<i>možnost</i>)
wohnen (<i>bydlet</i>) ...	die Wohnung (<i>byt</i>)
vorstellen (<i>představit</i>) ...	die Vorstellung (<i>představení</i>)
die Weile (<i>chvilka</i>) ...	das Weilchen (<i>chvilka</i>)
das Haus (<i>dům</i>) ...	das Häuschen (<i>domeček</i>)
das Buch (<i>kniha</i>) ...	das Büchlein (<i>knižka</i>)

Z předpon se nejčastěji setkáváme se zápornou předponou **un-**:

möglich (<i>možné</i>) ...	unmöglich (<i>nemožné</i>)
beliebt (<i>oblíbený</i>) ...	unbeliebt (<i>neoblíbený</i>)

Infobox

Slova, která mají v kmeni samohlásku schopnou přehlasování, tzn. **-a-, -o-, -u-, -au-**, při odvozování koncovkami **-chen** a **-lein** přehlasují.

Např.: das Haus	das Häuschen
der Stuhl	das Stühlchen
der Mann	das Männchen, das Männlein

Cvičení 8.

Převeďte do préterita a perfekta:

1. Es bleibt mir nichts übrig.

2. Sie singt wunderschön.

3. Sie empfehlen uns dieses Restaurant.

4. Wir nehmen gern an der Veranstaltung teil.

5. Verstehen Sie mich gut?

6. Ich verstehe Sie nicht.

7. Unser Sohn betreibt viele Sportarten.

8. Treiben sie Sport?

14 Koníčky a volný čas

Cvičení 9.

Kombinujte a tvořte složená slova:

- der Garten
 - der Tag
 - schlafen
 - frei
 - wohnen
 - die Arbeit
 - das Buch (die Bücher)
 - das Kleid (die Kleider)
 - das Theater
 - das Geld
 - das Bad
 - einkaufen
 - reisen
- das Haus
 - der Schrank
 - das Zimmer
 - der Platz
 - das Programm
 - die Zeit
 - die Arbeit
 - die Tasche

Cvičení 10.

Tvořte nová slova:

1. příponami **-heit, -keit, -schaft**
 - möglich
 - wichtig
 - der Freund
 - schön
 - frei
 - schwierig
 - nützlich
 - das Land
 - der Meister
2. příponami **-in, -ung**
 - der Freund
 - der Schwager
 - meinen
 - wohnen
 - vorstellen
 - veranstalten
 - der Koch

- melden
- wandern

3. tvořte zdobněliny příponami **-chen, -lein**

- das Haus
- der Tisch
- das Hund
- die Katze
- der Schatz
- der Korb
- der Stuhl (*židle*)
- der Vogel (*pták*)

4. tvořte záporná slova předponou **un-**

- möglich
- glücklich
- beliebt
- angenehm
- sicher
- ruhig
- natürlich
- geschickt (*šikovný*)

Cvičení 11.

Doplňte chybějící část slova:

1. _____ keller
2. _____ berg
3. _____ stube
4. Rot _____
5. Reise _____
6. Einkaufs _____
7. Hand _____
8. _____ geld
9. _____ schuhe
10. _____ hütte
11. _____ tour
12. der höchste _____